

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาศักยภาพที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี สามารถสรุป อภิปรายผลและ ข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาศักยภาพที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี
- 2.2 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้าบริเวณอุทยาน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม แห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้าบริเวณ อุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากร คือ ประชาชนในตำบลนาโพธิ์กลาง ตำบลห้วยไผ่ ตำบลห้วยยาง อำเภอโขงเจียม ตำบลหนามแท่ง อำเภอศรีเมืองใหม่ และตำบลสำโรง อำเภอโพธิ์ไทร ที่อาศัยอยู่ในและบริเวณรอบๆ แนวเขตอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี โดยมี ระยะห่าง 5 กิโลเมตร จำนวน 2,588 ครัวเรือน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 9 ตอน มีเนื้อหาครอบคลุมตัวแปรอิสระทั้ง 13 ตัว และตัวแปรตาม 1 ตัว

2.3 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows คำนวณ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการ

ทั้งหมด (Enter Method) เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า ซึ่ง ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. สรุปผลการวิจัย

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้าบริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี ตามลำดับดังนี้

3.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 61.38 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 38.62 อายุในช่วง 31-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.67 การศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 43.52 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน 21ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 70.32 และมีระยะทางจากแหล่งทำกินถึงป่า 1-5 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 72.62

3.1.2 ข้อมูลความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือการทำนา คิดเป็นร้อยละ 38.62 รายได้จากการประกอบอาชีพในรอบปีโดยเฉลี่ย 20,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 69.16 และมีที่ดินทำกินของครอบครัวมี ไม่เกิน 5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.78

3.1.3 ข้อมูลการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ อยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.99) โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมากที่สุด คือ ตำรวจเคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกรมป่าไม้ในหมู่บ้าน (คะแนนเฉลี่ย 2.98) รองลงมาคือเจ้าหน้าที่ป่าไม้มาเยี่ยมชุมชนเพื่อทบทวนความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไฟฟ้า (คะแนนเฉลี่ย 2.94) และ เมื่อเกิดปัญหาอุปสรรค เจ้าหน้าที่ป่าไม้จะช่วยเสนอแนะและให้คำปรึกษา (คะแนนเฉลี่ย 2.89) ตามลำดับ

3.1.4 ข้อมูลการได้รับข้อมูลข่าวสาร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ได้รับข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.262) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ได้รับข่าวสาร การเมืองภายในประเทศมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.58) รองลงมาคือ ได้รับข่าวสารการเมืองต่างประเทศ (คะแนนเฉลี่ย 3.50) และได้รับข่าวสารสุขภาพอนามัย (คะแนนเฉลี่ย 3.38) ตามลำดับ

3.1.5 ข้อมูลการเป็นผู้นำกลุ่มทางสังคม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เคยเป็นผู้นำกลุ่มทางสังคมอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 13.54) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เคยเป็นลูกเสือชาวบ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.55 รองลงมาคือ เคยเข้ากลุ่มฅมาปนกิจ คิดเป็นร้อยละ 39.48 และเคยเข้ากลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัย คิดเป็นร้อยละ 33.43 ตามลำดับ

3.1.6 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าไม้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าไม้ อยู่ในระดับสูง (คะแนนเฉลี่ย 14.88) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องป่าไม้เป็นแหล่งที่มาของสมุนไพร และอาหารป่านานาชนิด คิดเป็นร้อยละ 99.43 รองลงมาคือ ป่าไม้ช่วยป้องกันมิให้เกิดน้ำท่วม และต้นไม้ใช้ประโยชน์ในการทำเครื่องเรือนเครื่องประดับบ้านเรือน คิดเป็นร้อยละ 99.14 และ ป่าไม้ช่วยป้องกันการพังทลายของดินเนื่องจากน้ำฝนกัดเซาะ คิดเป็นร้อยละ 98.85 ตามลำดับ

3.1.7 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไฟป่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไฟป่า อยู่ในระดับสูง (คะแนนเฉลี่ย 14.86) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไฟป่ามากที่สุดคือ ไฟป่ามีผลเสียต่อสภาพแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 99.71 รองลงมาคือ ไฟป่าจะมีอันตรายมากที่สุดในช่วงกลางวัน คิดเป็นร้อยละ 99.13 และไฟป่าในประเทศไทยเป็นแบบไฟผิวดิน คิดเป็นร้อยละ 96.54 ตามลำดับ

3.1.8 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี

1) ตัวแปรที่นำมาศึกษาทั้ง 13 ตัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี (Y) เท่ากับ 0.540 ($R = 0.540$) ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 13 ตัวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ร้อยละ 54.00

2) ตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาทั้ง 13 ตัว มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี (Y) เท่ากับ 0.292 ($R^2 = 0.292$) ซึ่งแสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 13 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรกับ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี ได้ร้อยละ 29.20

3) ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี (Y) หรือ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือผันแปรกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีจำนวน 8 ตัว คือ เพศ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ระยะทางจากแหล่งทำกินถึงป่า รายได้ การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ การได้รับข้อมูลข่าวสาร การเป็นผู้นำกลุ่มทางสังคม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าไม้ สามารถสร้างสมการถดถอยได้ ดังนี้สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ

$$y = 1.580 + (-.260)x_1 + (-.0000663)x_2 + .0004147x_3 + (-.000718)x_4 + (-.00106)x_5 + .001595x_6 + .000000055x_7 + .0001073x_8 + .198x_9 + .404x_{10} + .004037x_{11} + (-.00343)x_{12} + .0003258x_{13}$$

สมการถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน คือ

$$z = -.239z_1 - .057z_2 + .010z_3 - .227z_4 - .104z_5 + .063z_6 + .131z_7 + .030z_8 + .183z_9 + .320z_{10} + .199z_{11} - .119z_{12} + .013z_{13}$$

y และ z = การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี

ส่วนตัวแปรอิสระอีก 5 ตัว ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้คือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ที่ดินทำกิน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไฟฟ้า

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61) ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีส่วนร่วมมากที่สุดในด้าน การมีส่วนร่วมในการติดตามผลงานและรับผิดชอบในการป้องกันไฟป่า (คะแนนเฉลี่ย 2.81) เป็นการมีส่วนร่วมช่วยดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกในพื้นที่ป่าที่ถูกไฟไหม้ และห้ามปรามว่ากล่าวตักเตือนผู้จุดไฟเผาป่า รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมป้องกันไฟป่า (คะแนนเฉลี่ย 2.61) เป็นการมีส่วนร่วมแจ้งการพบเห็นไฟป่าให้เจ้าหน้าที่ทราบ และ เข้าร่วมในกิจกรรมการดับไฟป่า และการมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชน (คะแนนเฉลี่ย 2.52) เป็นการมีส่วนร่วมศึกษาปัญหาผลกระทบที่เกิดจากไฟป่า และเสนอปัญหาเกี่ยวกับไฟป่าต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาอุปสรรคของประชาชนในการป้องกันไฟป่าต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุดคือ มีภาระในการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 17.29 รองลงมาคือ ไม่เคยได้รับประโยชน์โดยตรงจากป่า และสุขภาพไม่แข็งแรง คิดเป็นร้อยละ 12.68 และขาดการประชาสัมพันธ์จากผู้นำท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 10.38 ตามลำดับ

3.4 ตอบสมมติฐานการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี

3.4.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ เพศ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ระยะทางจากแหล่งทำกินถึงป่า รายได้ การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

การได้รับข้อมูลข่าวสาร การเป็นผู้นำกลุ่มทางสังคม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าไม้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ตัวแปรอิสระอีก 5 ตัว คือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ที่ดินทำกิน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไฟป่า ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

3.4.2 ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี ที่ได้จากเครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีประเด็นที่น่าสนใจพอที่จะนำมาอภิปรายเพื่อตอบข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

4.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกัน ไฟป่า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี ที่นำมาศึกษามีทั้งหมด 13 ตัวแปร กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้

4.1.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 8 ตัวแปร คือ เพศ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ระยะทางจากแหล่งทำกินถึงป่า รายได้ การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ การได้รับข้อมูลข่าวสาร การเป็นผู้นำกลุ่มทางสังคม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าไม้ มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เพศเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิกา ชมดี (2524 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรส่วนบุคคลได้แก่ เพศ ระยะ

เวลาที่ประกอบอาชีพ ในหมู่บ้าน และการเคยเป็นสมาชิกกลุ่มมาก่อนมีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งจากประสบการณ์การทำงานด้านป้องกันไฟฟ้าของผู้วิจัยยังพบว่าอาสาสมัครป้องกันไฟฟ้าส่วนใหญ่จำเป็นต้องเป็นเพศชาย เพราะภารกิจในการป้องกันไฟฟ้านั้นต้องมีการฝึกฝนใช้พลังกำลังร่างกายที่แข็งแรง ทั้งนี้ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าในด้านต่างๆ เช่น การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การร่วมเป็นคณะกรรมการเกี่ยวกับการป้องกันไฟฟ้า ริเริ่ม ก่อตั้งกลุ่มป้องกันไฟฟ้า ห้ามปรามว่ากล่าวตักเตือนผู้จุดไฟฟ้า ดูแลรักษาต้นไม้ที่ถูกไฟไหม้ เป็นต้น กิจกรรมดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่เพศชายดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

ประเด็นที่สอง ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของอัฟฮอฟฟ์ (Uphoff, 1981 : 141) กล่าวไว้ว่า การจำแนกผู้เข้ามามีส่วนร่วมจะต้องพิจารณาถึงสถานภาพส่วนบุคคล เช่น อายุ เพศ สถานภาพครอบครัว การศึกษา ชนชั้นทางสังคม ระดับรายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และสถานภาพการถือครองที่ดิน ซึ่งจากประสบการณ์การทำงานด้านป้องกันไฟฟ้าของผู้วิจัยยังพบว่า การที่ประชาชนอยู่อาศัยในชุมชนเป็นเวลานานย่อมเกิดความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ รับรู้ปัญหาในการเกิดไฟฟ้าที่สำคัญยิ่งคือ ความผูกพันกับป่าไม่เกิดเป็นความรักความหวงแหนรู้สึกว่าเป็นเจ้าของและต้องการดูแลรักษา สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันไฟฟ้าด้วยความเต็มใจ สะดวก รวดเร็ว และเกิดประสิทธิภาพด้วย

ประเด็นที่สาม ระยะทางจากแหล่งทำกินถึงป่า เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัย เพราะการที่ประชาชนอยู่ห่างไกลจากพื้นที่ป่าย่อมจะเป็นปัญหาในการเดินทางไปมาเพื่อที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น หาของป่า การมาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ การมาประชุมตามที่ทางราชการมีหนังสือเชิญ เป็นต้น นั่นคือ หากประชาชนอาศัยอยู่ใกล้บริเวณป่าย่อมมีความผูกพัน คุ้นเคยกับความเป็นไปในป่า โดยเฉพาะกรณีการเกิดไฟฟ้า ผู้ที่พบเห็นบ่อยย่อมคุ้นเคยและเข้าใจวิธีการเบื้องต้นในการป้องกันไฟฟ้า เป็นการช่วยลดภาระของทางราชการ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน ทางราชการประหยังบประมาณในการดับไฟฟ้าอีกทางหนึ่งด้วย

ประเด็นที่สี่ รายได้เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี สอดคล้องกับงานวิจัยของนิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 159) กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องเริ่มที่ความเป็นจริงของประชาชนไม่ใช่ความต้องการจากบุคคลภายนอก ประชาชนต้องมีความพร้อมที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เปิดโอกาสให้เข้ามา มีส่วนร่วม และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของโคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff. 1977 : 225) ได้กล่าวถึง ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า ประชาชนอาจเข้าร่วมกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไร อย่างไร เข้าร่วมในการนำโครงการไปปฏิบัติโดย เสียสละทรัพยากรต่างๆ เช่น แรงงาน วัสดุ เงินหรือร่วมมือในองค์การหรือกิจกรรมเฉพาะด้าน เข้าร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนา และร่วมในความพยายามประเมิณผลโครงการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของฉ้วน วุฒิกรรมรักษา (2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการสร้างงานในชนบท พบว่า ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแรง ออกเงิน วัสดุ และร่วมเป็นกรรมการในปริมาณมากกว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า และยังคงสอดคล้องกับลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนของปรีชญา เวสารัชช (2528 : 91) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ว่าเป็นการ 1) ร่วมแสดงความคิดเห็น 2) ร่วมสละทรัพยากรวัสดุ 3) ร่วมสละแรงงาน 4) ร่วมสละเวลา นอกจากนี้จากประสบการณ์การทำงานด้านป้องกันไฟฟ้าของผู้วิจัยยังมีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยเช่นกัน เพราะจากการคลุกคลีพูดคุยกับประชาชนที่อยู่อาศัยรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม หรืออุทยานแห่งชาติอื่นๆ ที่ผู้วิจัยเคยไปปฏิบัติราชการ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นผู้มียาได้ต่ำ ดังนั้น การมีภาระทางครอบครัวของหัวหน้าครอบครัวต้องหารายได้จุนเจือตนเองและครอบครัวก่อนเป็นอันดับแรก หากต้องแบ่งเวลาเพื่อร่วมดูแลป้องกันไฟฟ้าทั้งทางตรงและทางอ้อมคือ เป็นอาสาสมัครป้องกันไฟฟ้าหรือ ช่วยสอดส่องดูแลการจุดไฟฟ้า ช่วยดับไฟฟ้าเบื้องต้น เป็นต้น กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ย่อมไม่เกิดจากความเต็มใจ ไม่มีความพร้อมและไม่เกิดประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ห้า การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี สอดคล้องกับหลักการสำคัญของการมีส่วนร่วมของโฮ (Ho. 1983 : 196) ที่ได้

เสนอหลักการ ที่สำคัญของการเริ่มต้นการมีส่วนร่วมเกิดจากประชาชนส่วนใหญ่ ไม่ใช่เป็นไปในลักษณะการให้มีส่วนร่วมที่เกิดจากคำสั่งจากรัฐบาลและจะต้องเป็นองค์กรที่สามารถจะระบุความต้องการของชุมชนเป้าหมายและมาตรฐานของการพัฒนาทำในสิ่งดังกล่าวได้ ก็นับเป็นการลดความไม่ไว้วางใจลงและองค์กรของประชาชนนี้จะเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนา แต่อย่างไรก็ตามในขั้นต้นการกระทำเหล่านี้ต้องได้รับการช่วยเหลือจากนักวิชาการและรัฐในการให้ความรู้การฝึกอบรม โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทัศนคติการพึ่งพารัฐและองค์กรเอกชน นอกจากนี้แล้วการให้การสนับสนุนด้านการเงิน ความรู้ความชำนาญในการจัดการก็เป็นสิ่งที่ละเลยไม่ได้ และยังคงสอดคล้องกับเงื่อนไขเบื้องต้นของการมีส่วนร่วมของประชาชนของสหประชาชาติ (United Nation, 1981 : 35) ที่ได้เสนอเงื่อนไขเบื้องต้นของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 6 ข้อ ดังนี้

1. รัฐต้องมีการยอมรับในความคิด ของการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อนในขั้นต้นและบรรจุหลักการนี้ในแผนหรือนโยบายในระดับต่างๆ ด้วย
2. ประชาชนต้องมีพื้นฐานองค์กร ของประชาชนที่สามารถเป็นตัวแทนในการเจรจาต่อรองกับกลุ่มผลประโยชน์และบุคคลกลุ่มอื่นๆ ได้
3. ประชาชนที่มีความเป็นอิสระในแนวความคิดริเริ่ม การตัดสินใจในระดับท้องถิ่นเพื่อกำหนดกิจกรรมของตนเอง
4. ชุมชนจะต้องมีการไหลเวียนของข่าวสาร และความรู้ใหม่ๆ โดยเฉพาะหลักการและปรัชญาของการพัฒนา เทคนิควิธีในการจัดสรรทรัพยากร และความรู้ทางการบริหารงาน
5. ชุมชนต้องได้รับการสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคที่จำเป็นด้วยโดยเฉพาะในระยะเริ่มต้น

นอกจากนั้นจากประสบการณ์การทำงานด้านป้องกันไฟป่าของผู้วิจัยยังมีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยค่อนข้างมากกว่าประเด็นอื่นๆ เพราะการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นองค์ประกอบหลักและเป็นหน้าที่หลักของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกิจกรรมของภาครัฐอยู่แล้ว ดังนั้น กิจกรรมแรกในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่า คือ การสนับสนุนจากหน่วยป้องกันไฟป่าต่อจากนั้นประชาชนที่มีความพร้อมหรือมีศักยภาพด้านต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น อยู่อาศัยในชุมชนมานาน อยู่อาศัยใกล้ป่า ไม่มีปัญหาเรื่องรายได้ เป็นต้น ประชาชนกลุ่มนี้ก็จะมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าอย่างเต็มใจ เต็มที่และมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่หก การได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี สอดคล้องกับงานวิจัยของพิศิษฐ์ บุญไชย (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกรมการสหกรณ์ ตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง พบว่า ระดับภาวะสนใจข่าวเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ทางสื่อมวลชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ กลุ่มที่ได้รับทราบเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มากกว่าจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้มากกว่ากลุ่มที่ได้รับทราบข่าวในระดับต่ำ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของดารณี คงกลิ่น (2537 : 110) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง "สภาพนิเวศวิทยาของป่าพรุ กับคุณภาพชีวิตของประชาชนรอบพื้นที่ป่าพรุ กรณีศึกษาพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าพรุ จังหวัดนราธิวาส" พบว่า ทักษะคิดและความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ป่าพรุ ซึ่งส่งผลในเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิต กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการอนุรักษ์ป่าพรุจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มี ทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยกับการอนุรักษ์ป่าพรุ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีในการดำรงชีวิตย่อมมีโอกาสในการรับรู้ข่าวสารข้อมูล การติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานของรัฐ มีโอกาสในการศึกษายอมรับในสังคม ตลอดจนการประสานและให้ความร่วมมือที่ดีต่อท้องถิ่น นอกจากนั้น จากประสบการณ์การทำงานด้านป้องกันไฟป่าของผู้วิจัยยังมีความเห็นสอดคล้องการผลการวิจัยครั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยเคยประสบความสำเร็จในการจัดทำโครงการอาสาสมัครป้องกันไฟป่า ด้วยการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมายและกระทำอย่างต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งทำการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าเป็นเวลานานทำให้ข้อมูลข่าวสารที่ทางราชการต้องการให้ประชาชนรับทราบกระจายไปถึงกลุ่มเป้าหมายค่อนข้างสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ อีกประการหนึ่งในการส่งข้อมูลข่าวสาร คือ การพึ่งพาผู้นำกลุ่มทางสังคม เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ประธานกลุ่มเยาวชน เป็นต้น ก็เป็นองค์ประกอบของความสำเร็จในการทำให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสาร เป็นผลให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่าเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง

ประเด็นที่เจ็ด การเป็นผู้นำกลุ่มทางสังคมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี สอดคล้องกับประเภทของผู้มีส่วนร่วมของอดิน ระพีพัฒน์ (2527 : 100-104) ซึ่งได้จำแนกประเภทของผู้มีส่วนร่วม ออกเป็น 4 ประเภทคือ 1) บุคคลในท้องถิ่น (Local Residents) 2) ผู้นำในท้องถิ่น (Local Leaders) 3) เจ้าหน้าที่ของรัฐ (Government Personnel) และ

4) เจ้าหน้าที่ต่างชาติ (Foreign Personnel) และยังคงคล้อยกับงานวิจัยของดุซงกี อายุวัฒน์ และคณะ (2535 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในงานวนศาสตร์ชุมชน กรณีศึกษาชุมชนห้วยม่วง พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านผู้นำชุมชนจะมีบทบาทเป็นแกนนำสำคัญในการตัดสินใจ ประชาชน จะมีส่วนร่วมกำหนดแผนงานกิจกรรมต่างๆ โดยการกระจายผลประโยชน์จากประสานงานชุมชนป่าไม้จะติดต่อกับผู้นำชุมชนก่อนแล้วจึงเจาะจงไปที่กิจกรรมหรือครัวเรือน นอกจากนั้นจากประสบการณ์การทำงานด้านป้องกันไฟป่าของผู้วิจัยยังมีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ เพราะการสนับสนุนจากผู้นำภาคประชาชนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการแรกของภาคประชาชน เนื่องจากผู้นำภาคประชาชน เป็นกลุ่มคนที่ถูกเลือกเป็นตัวแทนของประชาชน ฉะนั้นการพึ่งพาผู้นำภาคประชาชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานกลุ่มองค์กรต่างๆ เป็นต้น จะเกิดประโยชน์มากมายทำให้ประหยัดงบประมาณ ประหยัดเวลา ประหยัดแรงงาน ประการสำคัญคือ ผู้นำกลุ่มทางสังคมจะเป็นผู้กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักในความสำคัญของการป้องกันไฟป่าเพื่ออนุรักษ์ป่าให้มีคงอยู่ เป็นทรัพยากรธรรมชาติอันมีค่าของชุมชนอย่างยั่งยืนตลอดไป

ประเด็นที่แปด ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าไม้เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อ

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่า บริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี สอดคล้องกับงานวิจัยของเพทาย วิเศษพจนกิจ (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ไม่พบว่ากรรมการอายุมากจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นมากกว่ากรรมการอายุน้อย พบว่ากรรมการที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมมากกว่ากรรมการที่มีระดับการศึกษาต่ำ กรรมการที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่มากมีส่วนร่วมมากกว่ากรรมการที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่น้อย กรรมการที่มีมาตรฐานการดำรงชีพสูงมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากรรมการที่มีมาตรฐานการดำรงชีพต่ำ กรรมการที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีส่วนร่วมการบริหารพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากรรมการที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมน้อย กรรมการที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากรรมการที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย นอกจากนั้นจากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัยซึ่งเคยจัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับป่าไม้และการป้องกันไฟป่า สังเกตพบว่าประชาชนที่เข้ารับการอบรมยังไม่มี ความเข้าใจในพฤติกรรมของไฟป่า ไม่เข้าใจธรรมชาติป่าไม้ เมื่อป่าไม้มากขึ้น อาสาที่จะดูแลป่าไม้ด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทนเพียงหวัง

ให้ป่าไม้คงอยู่ต่อไปให้ชุมชนหมู่บ้านได้พึ่งพาเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญให้ยาวนานมากที่สุด ในทางตรงกันข้ามหากชุมชนใดขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าไม้อย่างถูกต้องแล้ว ย่อมจะทำให้ความตระหนักถึงคุณค่าของป่าไม้หมดไป และจะส่งผลให้ป่าไม้ถูกทำลายไม่ได้รับการสงวน รักษา ดูแลและอนุรักษ์ให้คงอยู่ได้ตลอดไป

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับปานกลาง จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัยในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการป้องกันไฟป่าที่ผ่านมาสังเกตเห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนค่อนข้างจะมีปัญหาอุปสรรคหลายประการ เช่น ระยะทางจากที่อยู่อาศัยถึงบริเวณอุทยาน ภารกิจการประกอบอาชีพหารายได้ของแต่ละครัวเรือน เป็นต้น นอกจากนั้นอาจจะเป็นอุปสรรคที่เป็นด้านจิตใจหรือความตระหนัก และปัจจัยเสริมด้านการส่งเสริมชักชวนจากผู้นำชุมชน ความสามัคคีกลมเกลียวในชุมชน เหล่านี้ อาจเป็นสาเหตุของการมีส่วนร่วมระดับปานกลางซึ่งหากมีการส่งเสริมสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำกลุ่มทางสังคม เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเกิดความตระหนักในการมีส่วนร่วมกับภาคราชการ ในการอนุรักษ์ป่าไม้โดยเฉพาะกิจกรรมการป้องกันไฟป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี ก็จะเสริมสร้างความร่วมมืออันดีระหว่างภาคราชการกับภาคประชาชนได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้กิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกิดจากสำนึกของประชาชนอย่างแท้จริง

นอกจากนั้นสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีกิจกรรมการมีส่วนร่วมมากที่สุดในด้านติดตามผลงานและรับผิดชอบในการป้องกันไฟป่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนคือการเข้าไปช่วยดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกในพื้นที่ป่าที่ถูกไฟไหม้ และห้ามปรามว่ากล่าวตักเตือนผู้จุดไฟเผาป่า และแจ้งการพบเห็นไฟป่าให้เจ้าหน้าที่ทราบ นอกจากนั้นยังพบว่าประชาชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมการดับไฟป่า และการศึกษาปัญหา และความต้องการของชุมชนในขั้นตอนการมีส่วนร่วมศึกษาปัญหาผลกระทบที่เกิดจากไฟป่า และการนำเสนอปัญหาเกี่ยวกับไฟป่าต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

5. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยที่ค้นพบ ผู้วิจัยขอเสนอแนะเกี่ยวกับผลการวิจัยครั้งนี้ใน 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะประเด็นที่เกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่าอุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวน 5 ตัว ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ที่ดินทำกิน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไฟป่า ดังนั้น การใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยส่วนนี้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องคำนึงถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนก่อนเป็นลำดับแรก กล่าวคือ การจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลประกอบการพิจารณาคัดเลือกหรือกำหนดกลุ่มเป้าหมายในกรณีจำเป็นต้องคัดเลือกอาสาสมัครหรือบุคคลในโครงการต่างๆ ของหน่วยงานในการป้องกันไฟป่าก็อาจจะใช้ข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ที่ดินทำกิน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไฟป่า มาประกอบการพิจารณาเป็นลำดับสุดท้ายเท่าที่จำเป็น แต่อย่างไรก็ตามองค์ประกอบสำคัญยิ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่า คือ เพศ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ระยะทางจากแหล่งทำกินถึงป่า รายได้ การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ การได้รับข้อมูลข่าวสาร การเป็นผู้นำกลุ่มทางสังคม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าไม้ของประชาชนและชุมชน

5.2 ข้อเสนอแนะประเด็นที่เกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาวิจัย มีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปว่าควรมีการศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

5.2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่า เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้นว่ามีความแตกต่างกัน

หรือไม่อย่างไร ซึ่งจะเป็นโยบายต่อการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และต้องการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟฟ้าได้มากยิ่งขึ้น

5.2.2 ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบ วิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชน ในกิจกรรมการป้องกันไฟฟ้าในเชิงสำรวจในรูปแบบและวิธีการด้านต่างๆ เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และชัดเจนยิ่งขึ้น ในการสนับสนุนและการวางมาตรการด้านต่างๆ ในการป้องกันไฟฟ้าได้มากยิ่งขึ้น

5.2.3 ควรมีการศึกษาถึงสภาพปัญหาอุปสรรคของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมป้องกันไฟฟ้าในเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ทราบสภาพปัญหาอุปสรรคในด้านต่างๆ โดยละเอียด ซึ่งจะเป็ข้อมูลสำคัญในการพัฒนารูปแบบ วิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าได้มากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University